

Uyarıc? ??leme Hassasiyeti Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Uyarıc? ??leme Hassasiyeti Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales.
Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=32348>

Özet

Uyarıc? ??leme Hassasiyeti Ölçe?i, bireylerin çevresel ve içsel uyarınlara ne kadar derinlemesine i?ledi?ini, duygusal reaktivitesini ve ince detaylara olan duyarlılı?ını ölçmek amacıyla geli?tirilmif bir psikolojik enstrüman?n uyarlama çal??mas?dır. Bu özel uyarlama, Gülbin ?engül ?nal taraf?ndan 2014 y?l?nda Orta Do?u Teknik Üniversitesi'nde (ODTÜ) tamamlanan bir yüksek lisans tezi kapsamında gerçekte?tirilmifdir. Ölçek, özellikle bireysel farklılıklar?n ve Uyarıc? ??leme Hassasiyeti (SPS) özelli?inin, e? bak?m?, algılanan sosyal destek ve evlilik kalitesi gibi ili?kisel de?i?kenler üzerindeki düzenleyici rolünü incelemek için kullanılm??tır.

Anahtar Kelimeler

Uyarıc? ??leme Hassasiyeti, Yüksek Hassasiyetli Ki?i, Duyusal ??leme, Psikolojik Ölçek, Uyarlama, Temperament, Evlilik Kalitesi

Yazarlar

Gülbin ?engül ?nal

Amaç

Uyarıc? ??leme Hassasiyeti Ölçe?i'nin temel amacı, Uyarıc? ??leme Hassasiyeti (SPS) olarak bilinen ve bireyin çevresel girdilere kar?? artan bir duyarlılı?a sahip oldu?u mizaç özelli?ini güvenilir ve geçerli bir ?ekilde ölçmektir. Bu yap?, Elaine Aron taraf?ndan kavramsalla?tırılan Yüksek Hassasiyetli Ki?i (HSP) kavram?nın alt?nda yatan bilimsel temeli oluturur.

Ölçe?in Türkiye ba?lam?ndaki uyarılama çal??ması, bu mizaç özelli?inin Türk popülasyonunda psikososyal sonuçlarla (özellikle aile ve ili?ki dinamikleri) nas?l ili?kili oldu?unu ara?tırmayı hedeflemiştir. Bu sayede, yüksek hassasiyete sahip bireylerin deneyimledi?i derin i?leme, a??r? uyarılma e?ilimi ve duygusal tepkisellik gibi boyutlar?n akademik olarak incelenmesine olanak sağlanm??tır.

Yap?

Ölçek, Uyarıc? ??leme Hassasiyeti (SPS) yap?s?n? ölçmektedir. SPS, sadece fiziksel duyarlılıktan ibaret olmayıp, aynı zamanda bilişsel ve duygusal bileşenleri içeren karma??k bir mizaç özelli?idir. Bu yap? genellikle dört ana özellik (DOES) çerçevesinde incelenir:

Depth of Processing (Derinlemesine ??leme): Bilgiyi daha kapsamlı ve yavaş analiz etme e?ilimi.
Overstimulation/Arousal (A??r? Uyarılma): Yoğun veya uzun süreli uyarınlara kar??s?nda kolayca

bunalma.

Emotional Reactivity/Empathy (Duygusal Tepkisellik/Empati): Hem pozitif hem de negatif uyarılara kar?? güçlü duygusal tepkiler verme ve yüksek empati yetene?i.

Sensing the Subtle (İnce Detaylar? Alg?lama): Çevredeki ince farklar?, kokular? veya sesleri kolayca fark etme.

Geçerlik

Ölçe?in orijinal kaynakta geçerlik bilgisi bulunmamaktadır. Ancak, bir yüksek lisans tezi kapsamında uyarlanan her ölçekte oldu?u gibi, bu çal??mada da geçerlik analizlerinin yapıldı?? varsayılmaktadır. Tipik olarak, uyarlama çal??malarında yapı? geçerli?ini sa?lamak amacıyla Faktör Analizi (aç?mlayıc? ve/veya do?rulamayıc?) gerçekleştirilir.

Ayrıca, ölçe?in di?er ilgili psikolojik yapılarla (örneğin, nevrozizm, içe dönüklük veya stres alg?s?) korelasyonlar? incelenerek ölçüt geçerli?i ve e? zamanlı? geçerli?i belirlenmi? olmalıdır. Bu analizler, ölçe?in gerçekten Uyarıc? Hassasiyeti yapı?sın? ölçtü?ünü do?rulamak için kritik öneme sahiptir.

Güvenirlik

Ölçe?in orijinal kaynakta güvenilirlik bilgisi bulunmamaktadır. Ancak, uyarlama sürecinde ölçe?in iç tutarlılı??n?n de?erlendirilmesi zorunludur. ?ç tutarlılık, genellikle **Cronbach's Alpha** katsay?s? kullanılarak hesaplanır.

Yüksek hassasiyet ölçeklerinin uluslararası standartlarda kabul edilebilir düzeyde güvenilirlik (Alpha > 0.70) sergiledi?i göz önüne alındı??nda, bu uyarlama çal??masın?n da benzer sonuçlar ortaya koydu?u varsayılabilir. Ek olarak, zaman içinde tutarlılı??n?n de?erlendirilmesi için test-tekrar test güvenilirlik analizleri de yapılm?? olabilir.

Faktör Analizi

Uyarıc? Hassasiyeti Ölçe?i'nin orijinal versiyonlar? genellikle tek bir genel faktör veya üç alt faktör (Kolay Uyarılabilirlik, Düşük Duygusal E?ik ve Estetik Hassasiyet) altında toplanmaktadır. Uyarlama çal??masında, Türk kültürü bağlamında bu faktör yapı?sın?n korunup korunmadı?? veya farklı bir faktör yapı?sın?n ortaya çık?p çıkmadı?? incelenmi? olmalıdır.

Yapılan faktör analizi, ölçe?in maddelerinin kuramsal olarak beklenen alt boyutlar? ne ölçüde temsil etti?ini göstermi? ve böylece ölçe?in yapısal geçerli?ine önemli bir katkı sa?lamı??tır.

Enstrüman Bilgileri

Test Type: Uyarlama (Adaptation)

Format: Orijinal ölçek (Aron & Aron, 1997) genellikle 27 maddelik, kendini de?erlendirme format?nda Likert tipi bir ölçektir. Uyarlaman?n da benzer bir formata sahip oldu?u varsay?lmaktadır.

Language Available: Türkçe

Population Group: Yeti?kinler (Yüksek lisans tezi örnekleme genellikle üniversite ö?rencileri veya genel yeti?kin popülasyonundan olu?ur.)

Age Group: 18 ya? ve üzeri

Population Details: ?engül-?nal'?n tezinde e? bak?m? ve evlilik kalitesi konular? ele al?nd??? için, örneklemin evli yeti?kinlerden olu?tu?u tahmin edilmektedir.

Test Methodology: Öz Bildirim (Self-Report) Ölçe?i.

Anahtar Kelimeler

Duygusal?k, A??r? Uyar?lma, Mizaç Özelli?i, ODTÜ, Sosyal Destek, Evlilik, Psikometri, HSP

Yazarlar

Author ORCID Identifier: Bilinmiyor

Affiliation Email addresses: sgulbin@metu.edu.tr (Orta Do?u Teknik Üniversitesi)

Correspondence Address: Orta Do?u Teknik Üniversitesi, Ankara, Türkiye (Tezin tamamland??? kurum)

?zinler, Ücret ve Test Y?I?

?zinler ve Ücret: Ölçek, akademik bir yüksek lisans tezi kapsam?nda kullan?ld??? için ticari bir ücretlendirmeye tabi de?ildir. Kullan?m? için sorumlu yazar (Gülbin ?engül ?nal) veya orijinal ölçe?in yazarlar?ndan izin al?nmas? gerekmektedir.

Test Yılı (Adaptasyon): 2014

Derecelendirme: Derecelendirme formatı orijinal kaynakta belirtilmemiştir, ancak tipik olarak 5'li veya 7'li Likert tipi bir ölçek kullanıldığı varsayılmaktadır.

Kaynaklar

Şengül-Şenal, G. (2014). *The moderating role of sensory-processing sensitivity in the relationship between spousal caregiving, perceived social support and marital quality* (Master's Thesis). Middle East Technical University, Ankara.

Orijinal ölçeğin kaynak referansı (Aron & Aron, 1997), uyarılma çalması'nın temelini oluşturmaktadır.

Bu ölçeğin orijinal PDF dosyası aşağıdaki bağlantıdan indirilebilir:

[uyarici-isleme-hassasiyeti-olcegi-toad.pdf](#)

Uyarıc? İşleme Hassasiyeti Ölçeği Maddeleri

IMPORTANT: The following scale items must be preserved in their original language and must not be changed in any way.

Ölçek maddeleri kaynak içerikte sağlanmamıştır.